

Textilindustri

I Värnamo finns en mångsidig tradition av textilindustri. En äldre form av industriell verksamhet fanns redan etablerad under 1700-talet och 1800-talet på landsbygden. Verksamheten bestod främst av produktion av lin och ull. En produktion i större skala och i industrilokaler startade 1939, då Holger Josefsson grundade Syfabriken Standard i Värnamo. Företaget hade 1950 ca 35 st anställda. Företagets profil var tillverkningen av barnkläder i främst bomull. Eric Remne grundade på 1940-talet Remo Industri A B. Företaget etablerades på vid centralplan i Värnamo. Produktionen var inriktad på tillverkning av arbetskläder, skjortor och strumpor. Företaget var även grossist av trikåkläder.

Lintextil

Historik

Lin har odlats i Sverige sedan stenåldern. Från vikingatiden och fram till början av 1900-talet var det vanligt att odla lin på åkern. Linet föredrar lätta och torra jordar, men är känslig för frost och röta. Linet användes främst till textilier och senare även till olja och foder. För att framställa textilier av lin användes linfibrer. Det var en mödosam och tidskrävande process. Linet skördades, torkades, repades, rötades, bråkades, skäktades och häcklades innan fibrerna var klara att användas till textilier.

Proceduren att torka linet krävde särskilda åtgärder och ägde rum i en linbastu eller i en lintorkningsgrop. Både linbastar och lintorkningsgropar är sevärda kulturlämningar och utgör ett ansevärt kulturarv på landsbygden. I Värnamo liksom i större delen av södra Götaland var linbastun den vanligaste formen att torka lin. Flera hembygdsgårdar har egna linbastar att beskåda. Byggnaderna är i regel flyttade från ursprunglig plats till hembygdsparkerna.

Linbastun

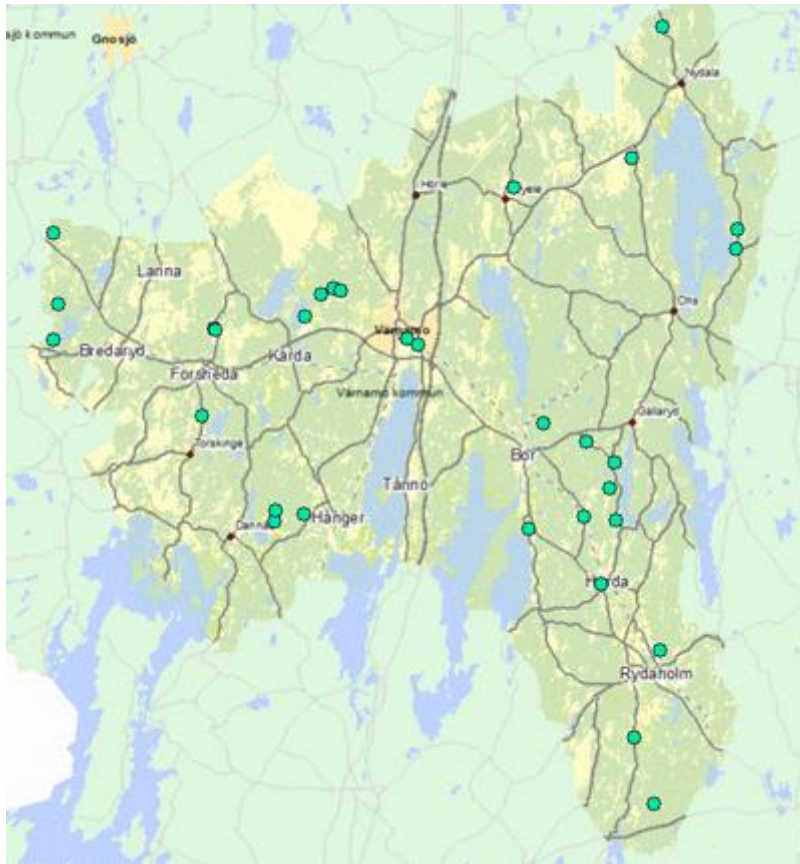
Linbastun eller linbastan bestod av en knuttimrad byggnad med sadelformat tak, klädd med näver eller tegel. Linet hängdes i samlade knippen på träbjälkar eller ställdes på en lave i torkhylla för att torka. Det var viktigt att hålla värmen kvar vid linet, därför fanns det ingen skorsten i bastun. Man eldade 3-4 gånger om dagen i ugnen eller kaminen. De flesta linbastarna uppfördes nära hemmiljön, men avsågs från övriga ekonomibyggnader. Momentet att elda i bastun innebar alltid en risk för okontrollerade eldsvådor. I bl. a Långstorp, Rydaholms socken och Sandvik, Nydala socken finns bevarade linbastar.

Lintorkningsgropen

Lintorkningsgropen uppfördes i regel nära hemmiljön på ett avstånd från övriga byggnader, på grund av brandfaran. Det finns även ex. på att lingropar grävdes intill linåkern. Lintorkningsgropen bestod av en grop vanligast i rektangulär form, ca 2 x 1,5 meter och ca 1- 1,5 meter djup. Gropen var kallmurad på sidorna för att bättre bevara värmen från glöden. Det var vanligt att en sida bestod av ett klippblock, vilket samtidigt absorberade en del av värmen. I Ed, Voxtorps socken och Fröset, Dannäs socken finns bevarade lintorkningsgropar.

I äldre litteratur, historiska källor och i traditioner finns spår av linodlingens betydelse och utbredning. Genom att studera äldre kartor finns det möjlighet att få information var linet odlades. På moderna kartor förekommer även ortnamn som kan härledas till odling av lin.

Kulturhistoriska textilindustrier i Värnamo

Kulturhistoriska textilindustrier i Värnamo